

УДК 929-057.177(477.44):378

О.Б.Комарніцький

Вченому-подолянину Ю.А.Зіньку – 60

В статті розповідається про життєвий шлях та наукові здобутки кандидата історичних наук, професора, декана факультету історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Юрія Анатолійовича Зінько. Наголошується на значному досвіді адміністративної роботи Ю.Зінька: з 1991 р. по 2004 р. – заступник декана, з 2004 р. – декан історичного факультету. Сьогодні Юрій Анатолійович є деканом факультету історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Під його керівництвом колектив факультету не лише оберігає кращі надбаня історичного факультету але й намагається підвищити його конкурентноздатність в сучасних умовах.

Ключові слова: факультет історії, етнології і права, декан, учений, Юрій Зінько.

60-річний ювілей відзначив кандидат історичних наук, професор, декан факультету історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Зінько Юрій Анатолійович (25 квітня 1956 р.).

Родинні коріння Юрій Анатолійович має на Немирівщині. Тут жили діди-прадіди, тут зростали, одружились і виростили трьох дітей батько й мати – Анатолій Аксентійович і Ніна Кузьмівна.

Закінчивши в 1971 р. Бугаківську восьмирічну, а потім Чуківську середню школу Немирівського району Вінницької області в 1973 р. Юрій Анатолійович, як і більшість юнаків того часу, мріяв про авіацію. Закінчивши Вінницьке технічне училище цивільної авіації, працював у Підмоскові⁷ в аеропорту “Биково”, де на місцевому авіазаводі лагодив двигуни літака, тоді флагмана радянської авіації – “Л-18”. Юрій Анатолійович пройшов випробування армійською підготовкою. Строкову військову службу проходив у групі радянських військ на території тоді Німецької Демократичної Республіки. Служив у бригаді радіозв’язку й пройшов шлях від солдата-радіотелеграфіста до старшого сержанта, заступника командира взводу й начальника пересувної радіостанції. Після строкової військової служби повернувся на рідне Поділля.

Батьківський освітянський шлях, а батько у 1936 р. закінчивши історичний факультет Вінницького учительського інституту працював вчителем, директором школи, завідувачем відділу й заступником начальника управління освіти Вінницької області у післявоєнні роки, привів Юрія Анатолійовича на лаву студентів-істориків Вінницького державного педагогічного інституту. Навчаючись протягом 1979–1983 рр. на історичному факультеті, одному з провідних факультетів Вінницького державного педінституту, Юрій Анатолійович мав

можливість слухати лекції провідних вчених-істориків. Серед них професори І.Г.Шульга, М.М.Кравець, П.С.Григорчук, В.П.Воловик, О.Г.Лойко. З ним назавжди залишилися знання, життєва мудрість, щирість і доброта цих вчителів.

У студентські роки Юрій Анатолійович активно займався громадською роботою. В інституті відповідав за організацію роботи студентських будівельних і сільськогосподарських загонів, які у той час брали активну участь у будівництві виробничих об'єктів, приміщень соціального характеру, прокладанні шляхів під час літніх канікул студентів [1, с. 82].

Юрій Анатолійович навчався в аспірантурі Київського університету імені Т.Г.Шевченка, де у 1990 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. В 1995 р. йому присвоєно вчене звання доцента, а у 2015 р. – звання професора [2, с. 104-106].

Працюючи в університеті був небайдужим до справ колективу. З 1991 р. по 2004 р. виконував обов'язки заступника декана. У 2004 р. обраний деканом історичного факультету, який у 2005 р. був реорганізований в інститут історії, етнології і права. Сьогодні Юрій Анатолійович є деканом факультету історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. В якості пріоритетних завдань було поставлено збереження кращих надбань історичного факультету та підвищення його конкурентноздатності в сучасних умовах. Першочерговими завданнями стали підвищення наукового потенціалу на факультеті через захист кандидатських та докторських дисертацій, підвищення ефективності профорієнтаційної роботи, вдосконалення навчальної, виховної та наукової роботи. В результаті факультет став один із провідних підрозділів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Професорсько-викладацький колектив якого – це 98% кандидати й доктори наук, доценти й професори, які спрямовують свою діяльність на розвиток інтелектуальних здібностей студентів, професійну підготовку та виховання особистісних якостей майбутніх учителів історії, правознавства та українознавства [3, с. 113-129].

На факультеті панує культ науки. Ю.А.Зінько активно займається науково-дослідною роботою й має понад 170 опублікованих наукових і науково-методичних праць. Серед його праць дослідження з історії повсякденного життя українського народу в умовах нацистської окупації, церковно-релігійного життя населення України в радянську добу, дослідження з історії Вінниччини.

Він є членом обласної редакційної колегії “Реабілітовані історією. Вінницька область”, “Національна книга пам'яті жертв голодомору 1932–1933 рр. в Україні. Вінницька область”, головним редактором тому “Звід пам'яток історії і культури України. Вінницька область” та науково-довідкового видання “Пам'ятки історії та культури Вінницької області. Вінниця” (Вінниця, 2016), а також відповідальним редактором збірника наукових праць “Вісник інституту історії, етнології і права” та заступником голови редакційної колегії збірника “Наукові записки Вінницького державного педуніверситету. Серія: Історія” [4, с. 538-540].

Факультет історії, етнології і права став важливим центром історичної науки в регіоні. Щорічно на базі факультету відбуваються міжнародні, всеукраїнські та регіональні наукові конференції, гостями яких є відомі науковці не тільки України, а й зарубіжжя. Тільки за останні 5 років відбулося 12 наукових конференцій, які завершувалися виданням збірника наукових праць.

Ю.А.Зінько організовує роботу Всеукраїнської Вінницької наукової історико-краєзнавчої конференції та є відповідальним редактором збірника наукових праць “Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження” (XX–XXVII випуск), а також ряду тематичних краєзнавчих видань, зокрема, “Релігійне життя Поділля: минуле і сучасне” (Вінниця, 2008 р.) [5, с. 164].

Факультет є співорганізатором регіональних історико-краєзнавчих конференцій. Викладачі факультету спільно з учителями історії та краєзнавцями Вінниччини започаткували проведення Могилів-Подільської, Муровано-Куриловецької, Шаргородської, Тиврівської конференцій.

Юрій Анатолійович дбає про налагодження співпраці викладачів та студентів факультету з провідними науковими установами, вищими навчальними закладами України та закордонними університетами. Міцна наукова співпраця склались із інститутом історії України НАН України, Національним педагогічним університетом ім. Драгоманова, Кам’янець-Подільським Національним університетом ім. І.Огієнка. Активізувалася міжнародна співпраця. Укладені договори про співпрацю й тісні наукові стосунки налагоджені з Інститутом етнографії та культурної антропології Варшавського університету, Інститутом історичних наук Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві (Республіка Польща), а також Гомельським державним університетом імені Франциска Скорини (Республіка Білорусь) [6, с. 57-58].

Здійснюється обмін студентів і студентських груп, а також науково-педагогічними кадрами з метою проведення наукового стажування, виконання дисертаційних робіт та інших наукових праць, читання лекцій. За десять років активного співробітництва налагоджено проведення спільних етнографічних експедицій студентів факультету та Варшавського університету. Започатковано спільний науковий проект з вивчення етнографії Східного Поділля. В рамках наукової співпраці на Вінниччині група варшавських вчених на чолі з директором Інституту етнографії і культурної антропології професором Лехом Мрозом досліджували питання етнографії Поділля. В межах проекту об’єднані дослідницькі викладацько-студентські групи проводили польові дослідження у селах області. Влітку 2009–2015 рр. групи польських студентів і викладачів спільно з вінницькими викладачами-істориками та студентами спеціалізації “українознавство” проводили етнографічні дослідження у с. Мурафа та інших селах Шаргородського району. На основі зібраних етнографічних матеріалів вінницькими та польськими студентами були підготовлені наукові доповіді, опубліковані матеріали дослідження.

Велика кількість польового матеріалу опрацьована й подана студентами у вигляді розшифрованих та інтерпретованих звітів з етнографічної практики,

які атрибутовані і зберігаються сьогодні на факультеті у науковій лабораторії з етнографії Поділля. Ці матеріали є основою для підготовки наукових публікацій, дисертаційних досліджень, а також курсових, дипломних та магістерських робіт. Так, прикладом є дипломні роботи, які включають польовий матеріал зібраний під час україно-польських експедицій на Вінниччині, таких студентів-істориків спеціалізації українознавство як Мазур Ольги (2010 р.), Момот Тіни (2010 р.), Іванчишена Віталія (2013 р.), Тимошук Людмили (2014 р.) та інших.

На основі етнографічного експедиційного обстеження Східного Поділля було підготовлено і захищено дві докторські дисертації докторантів Варшавського університету Івони Калішевської та Івони Колодейської-Дегурської, а також у 2012 р. відбувся захист 12 магістерських робіт польських студентів.

Традиційними стали лекційні виклади професорів Варшавського університету перед студентами-істориками ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського та лекції вінницьких викладачів перед польськими студентами. Студентам-історикам Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві лекції читали професори О.А.Коляструк, Ю.А.Зінько, доцент П.М.Кравченко, та старший викладач І.М.Батирєва.

З науковцями-істориками Варшавського університету проведено ряд наукових круглих столів та наукових конференцій з теми “Трудне братерство” та українсько-польських історичних зв’язків. Започатковано міжнародну наукову історичну конференцію та видання збірника матеріалів “Україна і Польща: історичне сусідство”.

Ю.А.Зінько як викладач працює на кафедрі всесвітньої історії. На високому науковому і методичному рівні читає лекції і проводить семінарські заняття з дисципліни “Історія слов’янських народів”. Активно займається навчально-методичною роботою. Підготував одноосібно й у співавторстві більше 10 навчально-методичних посібників з важливих проблем світової та вітчизняної історії. Серед найбільш вагомих: “Наш край. Навчально-методичний посібник на допомогу вчителю історії та учням 6-9 класів загальноосвітніх шкіл” (Вінниця, 1997), “Нариси історії української культури” (Вінниця, 2014 р.), “Нариси історії Чехії” (Вінниця, 2015 р.), які отримали гриф МОН України.

Як декан факультету він заохочує викладачів до підготовки навчально-методичних праць й підручників для студентів університету та учнів загальноосвітніх шкіл. Підручники з історії України для учнів 8 і 11 класів підготовлені за участі професора І.М.Романюка, професора О.К.Струкевича та старшого викладача Т.П.Пірус, які конкурсною комісією МОН України визнані кращими й надруковані для всіх загальноосвітніх шкіл України. Гриф МОН України отримали навчальні посібники професора О.А.Мельничука “Правознавство” (2006) та “Трудове право України” (2009), доцента Т.Р.Каросвої “Історична бібліографія” (2011), професора О.П.Іваницької “Історія міжнародних відносин” (2011) та “Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період” (2012), підручник професора Ю.І.Попа “Нова історія країн Азії і Африки. XVI – поч. XX ст.” (2012).

На факультеті дбають про організацію студентської наукової роботи. Рівень організації наукової роботи сприяє тому що, фактично, щорічно студенти-історики стають переможцями різноманітних наукових конкурсів, олімпіад, учасниками студентських конференцій та круглих столів. Студенти факультету мають значні досягнення всеукраїнського рівня. Так, у березні 2011 р. на Всеукраїнському конкурсі студентських робіт з історичних наук у м.Херсоні студентка магістратури Рогозовська Анастасія виборола перше місце, а Роїк Сергій – друге. У 2015 р. Коваль Олеся посіла перше місце у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з історії, а Бондар Катерина стала призером Всеукраїнської олімпіади з культурології. Збірна команда у складі Пенішкевича Олега, Коваль Олесі та Стовпець Анастасії зайняла друге місце у Всеукраїнському конкурсі з історії, що відбувся на базі Київського університету імені Б.Грінченка. Свої наукові доробки студенти друкують у науковому збірнику факультету “Вісник студентського наукового товариства”.

Факультет став базою багатьох всеукраїнських студентських наукових форумів. Так, відповідно до наказу МОН України у 2007 та 2008 рр. Вінницький державний педагогічний університет став базовим для проведення II етапу Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з історичних наук. У квітні 2011 р. на базі факультету відбувся II етап Всеукраїнської студентської олімпіади з культурології [7, с. 32-38].

Студенти-історики, які виявили нахил до наукової роботи, молоді викладачі мають можливість продовжувати навчатися в аспірантурі та докторантурі факультету з спеціальностей “Всесвітня історія”, “Історія України”, “Історія науки і техніки”, “Етнологія”, “Історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни”. Юрій Анатолійович керує науковою роботою аспірантів. Під його керівництвом захищено 3 кандидатські дисертації з історії України.

Нині колектив факультету історії, етнології і права усю свою роботу спрямовує на розбудову вищої освіти, забезпечення професійного, інтелектуального та духовного розвитку особистості, підготовку висококваліфікованих національних кадрів у системі освіти.

За багаторічну сумлінну працю у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського Ю.А. Зінко нагороджений Знаком “Відмінник освіти України” (1997 р.), Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України (2005 р.), Почесними Грамотами МОН України, Вінницької обласної державної адміністрації та Вінницької обласної ради, а також Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Він був переможцем обласного конкурсу “Людина року” в галузі науки й занесений на Обласну Дошку Пошани.

Юрій Анатолійович має гарну родину. Разом із дружиною Оленою Василівною – доцентом Вінницького національного технічного університету виховали доньку Ірину, доцента кафедри правових наук та філософії Вінницького державного педуніверситету, що подарувала Юрію Анатолійовичу двійку онуків – Максима та Полінку.

Список використаних джерел і літератури

1. Інститут історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського: від витоків до сьогодення. – Вінниця: ДП “Державна картографічна фабрики”, 2012. – 208 с.: фото.
2. Українські історики. Біобібліографічний довідник. – Випуск 3: Серія “Українські історики”. – Київ: Інститут історії України НАН України, 2010. – 344 с.
3. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (1912–2012): ювілейна книга. – Вінниця: ДП “Державна картографічна фабрики”, 2012. – 224 с.: фото.
4. Розвиток краєзнавства у Східному Поділлі: XIX – поч. XXI ст. – Вінниця: Меркьюрі-Поділля, 2011. – 788 с.
5. Інститут історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського: від витоків до сьогодення. – Вінниця: ДП “Державна картографічна фабрики”, 2012. – 208 с.: фото.
6. Наука у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського: Матеріали до Колегії Міністерства освіти і науки України. – Вінниця: Вид-во “Консоль”, 2007. – 140 с.
7. Зінко, Ю. Інститут історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського: історія і сучасність / Юрій Зінко, Петро Григорчук, Віталій Тучинський // Освіта на Поділлі: минуле і сьогодення. Матеріали XXIII Всеукраїнської Вінницької наукової історико-краєзнавчої конференції. – Вінниця, 2011. – 416 с.

Oleksander Komarnitskyi

Scientist-podolyanyn Yury Zinko is 60

The article tells about the way of life and scientific achievements of the candidate of historical sciences, professor, and dean of the Faculty of History, Ethnology and Law of the Vinnitsa Mykhaylo Kotsyubinskyj State Pedagogical University Yury Zinko. It is emphasized on the considerable experience of administrative work of Zinko: from 1991 to 2004 – deputy dean, since 2004 – dean of the historical faculty. Now Yury is the dean of the Faculty of History, Ethnology and Law of the Vinnitsa Mykhaylo Kotsyubinskyj State Pedagogical University. Under his leadership, the staff of the faculty not only protects the best achievements of the historical faculty, but also strives to increase its competitiveness in modern conditions.

Keywords: faculty of history, ethnology and law, dean, scientist, Yury Zinko.

О.Б. Комарницький

Ученому-подолянину Ю.А.Зинько – 60

В статтє рассказывается о жизненном пути и научных достижениях кандидата исторических наук, профессора, декана факультета истории, этнологии и права Винницкого государственного педагогического университета имени Михаила Коцюбинского Юрия Анатольевича Зинько. Отме-

чается значительный опыт административной работы Ю.Зинько: с 1991 г. по 2004 г. – заместитель декана, с 2004 г. – декан исторического факультета. Сегодня Юрий Анатольевич является деканом факультета истории, этнологии и права Винницкого государственного педагогического университета имени Михаила Коцюбинского. Под его руководством коллектив факультета не только бережет лучшие традиции исторического факультета но и пытается повысить его конкурентоспособность в современных условиях.

Ключевые слова: факультет истории, этнологии и права, декан, ученый, Юрий Зинько.

Одержано 1 вересня 2016 року